

25 aastat tagasi sai kindral Rakvere aukodanikuks

Käesolev ja järgmine aasta on Rakveres kuulutatud juubelaastateks, sest möödub 775 aastat linna esmamainimisest ja 700 aastat linnaõiguste saamisest. Viimati tähistati linna juubelit 25 aastat tagasi.

Andres Pulver

Sügaval stagnaajal peeti Rakvere linna esmamainimise 750. aastapäeva läbi terve aasta ning Rakveres kippus see sündmus varjutama isegi NLKP XXV kongressi, mille ümber kogu elu nii Eestis kui ka terves NSV Liidus keerles.

Aastapäevauuritustele anti pidulik avalööök 12. veebruaril 1976, mil EKP rajoonikomitee saalis peeti teaduskonverentsi. Ettekannetega esinesid ajaloolased Evald Tõnisson, Enn Tavel ja Raimo Pullat ajalooinstituudist, Odette Kirss muuseumist rääkis Rakvere linna ajaloolise arengu põhietaappidest.

Nagu tollasele ajale kombeks, tegi viimase ettekande Rakvere Linna TSN Täitevkomitee esimees Lidia Kondel ja tema sõnavõtu pealkirjaks oli "Rakvere linna arengust sotsialismi perioodil".

Koolinoorte algatus

1976. aasta 24. aprilli Punane Täht kirjutab veel ühest tollele ajale omasest nähtusest: "Kommunistlikul laupäevakul panid Rakvere I Keskkooli IX-a klassi õpilased nurgakivi toredale üritusele. Nad andsid eluõiguse juba mõnda aega noorte meeles mõlkunud mõttele, meie kodulinna suurele juubelile pühendatud noorte ühisüritusele "Kodulinna kaunist!"."

Ajalehe vahendusel esitati üleskutse kõigile Rakvere koolinoortele pühendada mõni tund nädalas oma kodulinna ja selle heakorrale. Paraku ei selgu

hilisematest lehenumbritest, kui palju sellest üleskutsesest abi oli.

Arvata siiski on, et vahetult enne eksamite tulekut mingit suuremat kampaaniat ei korraldatud. Samas tasuks tänastel linnasidel siiski tollasest ajast pisut õppust võtta, kas või selles osas, et linn ikka suveks ilusaks ja puhtaks saaks.

Lastekaitsepäeval toimus linna juubelile pühendatud laste asfaldijoonistuste võistlus. Et ilm oli külm ja sajune, käis kätt proovimas vaid 34 last, kuid korraldajad lugesid ürituse siiski kordaläinuks.

Muistest marsist Lenini parteini

Juubelipidustused kulmineerusid Rakvere Vallimäel 19. juunil, mil seal avati linna juubelile pühendatud mälestuskivi ning kanti ette Ilmar Tammuri poolt kokku pandud ja lavastatud Rakvere 750. aastapäevale pühendatud temaatiline lavastus "Tulid muiste me laantesse...".

Suurel rahvapeol astusid kõige kandvamas rollis üles koorid kogu Rakvere rajoonist, lisaks puhkpilliorkestrid, rahvatantsijad, Vinni meesansambel, teatri näitetrupp, ansambel Relvavelled, ratsaspordlased ning külaliskollektiivid Dobelest, Ljubertsõst ja Leningradi oblastist. Etenduse sõnalist osa vedasid Kaarel Toom ja Inna Taarna.

Etendus algas E. Kapi "Muistse marsi" ning tõrviku süütamisega. Läbi eestlaste ajaloo jõuti lõpuks välja tänapäeva. Mitu tundi kestnud kontserdi lõpetas V. Kapi "Lenini partei" ühendkooride ettekandes, mille saatel kujundasid tantsijad platsile suure numbriga 750.

Järgmisel päeval andsid Vallimäel eraldi kontserdi külaliskollektiivid. Rakvere TSN Täitevkomitee pidas aga 19. juunil piduliku istungjärgu,

millest võtsid osa kunagised täitevkomitee esimehed ning delegatsioonid sõpruslinnadest – Dobeles Läti ning Tshakaia Gruusia NSV-s.

Istungjärgul anti Rakvere aukodaniku aunimetus erukindralmajor Dmitri Skorobogatovile, kelle juhutamisel vabastasid Leningradi rinde väed 1944. aastal Rakvere, ning Harry Raagile, kes oli Rakvere Linna TSN TK esimees aastail 1940-1941.

Spordiürituste naelaks oli elavmale

Linna juubeliürituste raamesse haarati ka samal nädalavahetusel Rakveres ja Vinnis toimunud ENSV põllumeeste suvespartakiaadi finaaloistlused. Kohapealsed sportlased korraldasid juubeli auks jalgpallimatši Rakvere ja Tapa võistkondade vahel, mis lõppes rakverlaste 3:1 võiduga.

Jalgpallilahingust märksa suurema tähelepanu pälvis aga Vallimäel toimunud maleheitlus elavate malenditega, kus Jüri Randviiru asjalike kommentaaride saatel alistas rajooni noortemeister Eino Vaher Kalevi veteranide meistri Juhan Kalveti.

Pärast piduderohket nädalavahetust 21. juunil taas tööle minnes tabas paljusid rakverlasi aga üllatus, sest linnaliini bussidesse olid üleöö tekkinud komposid ning bussisõidu eest tasumiseks pidi olema eelnevalt soetatud talong, mida sai osta vaid bussijaama kassadest.

Kino valmimine viibis

Juuni keskpäigaks saidki juubeliüritused enam-vähem peetud ja nagu näha, keskendus praktiliselt kõik ühele jaanipäevaelsele nädalavahetusele. Üks suursündmus jäi aga augusti lõppu.

Tegelikult kavandati alguses ka Rakvere uus kino, mis Ilo

1976

Eesti maanteedel hakkas kehtima ühtne piirkiriis. Osmussaare lähedal toimus Eesti tugevaim maavärin. Toimus NLKP XXV kongress. Rakvere tähistas 750. aastapäeva ja Tapa linna 50. sünnipäeva.

nime kandma hakkas, suurte juunikuiste pidustuste raames avada, ent elu tegi oma korrekture ja nii toimus kino pidulik avatseremoonia 27. augustil. Linnarahvale avas uus kino ukseid esimesel koolipäeval ja esimeseks filmiks oli "Mustlaslaager läheb taevasse".

Septembri keskel toimus veel vanasõidukite ralli Tallinn-Rakvere, mis oli samuti pühendatud Virumaa pealinna juubelile. Vanad autod paradeerisid Rakvere linnas, sõitsid seejärel Tõrma näituseplatsile, kus pidasid miitingut ja vigursõiduvõistlusi.

Rakvere linna juubel leidis kõlapinda kaugemalgi. Tartus, ENSV Riiklikus Ajaloo keskarhiivis avati mais näitus "Kilde Rakvere minevikust", kus olid väljas seni eksponeerimata fotod ja dokumendid.

Linnale pühendatud näitus oli loomulikult avatud ka Rakvere koduloomuuseumis. See põhjalik ülevaade linna ajaloo algas väljavõttega Henriku Liivimaa kroonikast, kus Rakveret esimest korda mainiti ja ulatus läbi kogu linna ajaloo ekspositsioonini "Rakvere tulevikus".

Juubeli puhuks anti välja Leili Pajose koostatud brošüür "Rakvere". Kunstnik Jaan Paju kavandite järgi valmistati märgid, vimplid ja juubelimedalid.